

Koninklijk Concertgebouworkest

Het Concertgebouworkest werd opgericht in 1888; bij zijn honderdjarig jubileum werd het predicaat Koninklijk toegekend. Hare Majesteit de Koningin is beschermvrouwe.

Al ruim 130 jaar behoort het Concertgebouworkest tot de absolute wereldtop. Critici roemen telkens weer de orkestklank, die uit duizenden herkenbaar is. De strijkers klinken 'fluwelig', het koper heeft een 'gouden' klank, het timbre van de houtblazers is heel persoonlijk en de slagwerkers uit Amsterdam hebben wereldfaam opgebouwd. Bij de beroemde klank van het orkest speelt de bijzondere akoestiek van Het Concertgebouw een belangrijke rol. Ook de tot nu toe slechts zeven chef-dirigenten zijn van grote invloed geweest: Willem Kes (1888-1895), Willem Mengelberg (1895-1945), Eduard van Beinum (1945-1959), Bernard Haitink (1961-1988), Riccardo Chailly (1988-2004), Mariss Jansons (2004-2015) en Daniele Gatti (2016-2018). In juni 2022 werd aangekondigd dat Klaus Mäkelä zich aan het orkest verbindt als artistiek partner met ingang van het seizoen 2022/2023, en als chef-dirigent vanaf 2027.

Orkestmusici

Bepalend voor de klank van het orkest zijn ook de musici; het Concertgebouworkest heeft er 121, afkomstig uit zo'n 25 landen. Ondanks de omvang musicceert het als een kamerorkest. Er wordt naar elkaar geluisterd en op elkaar ingespeeld. Dat vraagt een grote individuele kwaliteit en groot vertrouwen in elkaar. De sfeer op het podium, de Amsterdamse wortels en de organisatiestructuur – orkestleden maken deel uit van het bestuur – scheppen daarvoor de juiste omstandigheden. Musici kunnen schitteren en houden tegelijkertijd zorg voor het collectief. Zij delen de ambitie om telkens de hoogste kwaliteit te leveren en veel meer te bereiken dan perfect gespeelde noten.

Repertoire en tradities

Het Concertgebouworkest wordt geroemd om uitvoeringen van het werk van Mahler en Bruckner en zijn langlopende concerttradities als de Passieuitvoering en de Kerstmatinee. Willem Mengelberg legde de grondslag voor de grote Mahler-traditie. Eduard van Beinum bracht de symfonieën van Bruckner en Franse muziek opnieuw onder de aandacht. Bernard Haitink verfijnde de orkestklank, verbreedde het repertoire en maakte grote indruk met de in tal van Europese landen op tv uitgezonden Kerstmatinees. In 1999 werd hij benoemd tot eredirigent. Riccardo Chailly gaf een belangrijke impuls aan de interpretatie van hedendaagse muziek en opera. Onder Mariss Jansons was er veel aandacht voor vooraanstaande componisten als Sjostakovitsj en Messiaen. Daniele Gatti schiep ruimte voor Frans repertoire en de Tweede Weense School.

Samenwerkingen

Hedendaagse muziek heeft vanaf het begin een grote rol gespeeld. Componisten als Richard Strauss, Gustav Mahler, Arnold Schönberg en Igor Stravinsky dirigeerden meer dan eens het Concertgebouworkest. Tegenwoordig treden vooraanstaande componisten als John Adams, Thomas Adès, George Benjamin en Tan Dun in hun voetsporen. Ieder jaar worden meerdere nieuwe opdrachtcomposities in première gebracht. In samenwerking met diverse culturele partners worden thematische programma's georganiseerd.

Nauwe samenwerkingen met wereldberoemde gastdirigenten en specialisten dragen bij aan de orkestklank en aan de grote flexibiliteit binnen het drie eeuwen omspannende repertoire. Zo was Nikolaus Harnoncourt in hoge mate verantwoordelijk voor de reputatie van het orkest in het achttiende-eeuwse repertoire. Iván Fischer is honorair gastdirigent sinds het seizoen 2021/2022. Pierre Audi werkt met het orkest samen als creatief partner.

Talentontwikkeling en jong publiek

De Academie van het Concertgebouworkest leidt jaarlijks talentvolle jonge musici op voor het orkestvak. In het jeugdorkest Concertgebouworkest Young komen iedere zomer verborgen talenten van 14 tot en met 17 jaar uit heel Europa samen.

Jong publiek wordt bereikt door onder meer Kinderconcerten, samenwerkingen met scholen en multimediacproducties. Zo'n drieduizend scholen in Nederland en België maken gebruik van de educatieve apps van het orkest.

Bereik

Met zo'n 80 concerten in Het Concertgebouw en 40 op andere belangrijke podia over de hele wereld bereikt het orkest jaarlijks ongeveer 250.000 concertbezoekers. Dat bereik wordt verveelvoudigd door video's, concertstreams en de regelmatige radio- en tv-uitzendingen in samenwerking met AVROTROS, Mezzo en Medici. Vele van de ruim elfhonderd plaat-, cd- en dvd-opnamen zijn internationaal onderscheiden. Sinds 2004 heeft het orkest zijn eigen label: Concertgebouworkest Live.

Het Concertgebouworkest wordt mede gefinancierd door het Ministerie van OCW, de Gemeente Amsterdam, sponsors, fondsen en vele donateurs wereldwijd. Het grootste deel van de inkomsten wordt gegenereerd door concertopbrengsten in binnen- en buitenland.

Feiten en cijfers

Het Concertgebouworkest werd opgericht in 1888. Bij het honderdjarig jubileum in 1988 kreeg het orkest het predikaat Koninklijk. Hare Majesteit de Koningin is beschermvrouwe van het orkest.

De zeven chef-dirigenten tot nu toe waren Willem Kes (1888-1895), Willem Mengelberg (1895-1945), Eduard van Beinum (1945-1959), Bernard Haitink (1961-1988), Riccardo Chailly (1988-2004), Mariss Jansons (2004-2015) en Daniele Gatti (2016-2018).

In juni 2022 werd aangekondigd dat Klaus Mäkelä zich voor langere termijn aan het orkest verbindt als artistiek partner met ingang van het seizoen 2022/2023, en als chef-dirigent en artistiek adviseur vanaf 2027.

Jaarlijks geeft het orkest zo'n 80 concerten in Het Concertgebouw en 40 op andere belangrijke podia over de hele wereld. In BOZAR te Brussel is het orkest in residence.

Met concerten bereikt het orkest jaarlijks ongeveer 250.000 concertbezoekers, een aantal dat wordt verveelvoudigd door video's, concertstreams en de regelmatige radio- en tv-uitzendingen in samenwerking met AVROTROS, Mezzo tv en Unitel Classica.

De Academie van het Concertgebouworkest leidt jaarlijks talentvolle jonge musici op voor het orkestvak.

In het jeugdorkest Concertgebouworkest Young komen iedere zomer 'verborgen talenten' van 14 tot en met 17 jaar uit heel Europa samen.

Vele van de ruim elfhonderd plaat-, cd- en dvd-opnamen zijn internationaal onderscheiden. Sinds 2004 heeft het orkest zijn eigen label: Concertgebouworkest Live.

In 2013 vierde het orkest zijn 125-jarig jubileum met onder meer een tournee door zes werelddelen. Tussen 2016 en 2018 trad het orkest op in alle 28 lidstaten van de Europese Unie, waarbij in ieder land een werk samen met een jeugdorkest uit het desbetreffende land werd uitgevoerd (*Side by Side*).

Het Concertgebouworkest wordt mede gefinancierd door het Ministerie van OCW, de Gemeente Amsterdam, sponsors, fondsen en vele donateurs wereldwijd. Het grootste deel van de inkomsten wordt gegenereerd door concertopbrengsten in binnen- en buitenland.